

Jadernička moravská

seriál

**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Při svých podzimních toulkách Valašskem můžete stále ještě narazit na staré ovocné stromy – typické krajové odrůdy Valašska. Jednou z nejznámějších a nejrozšířenějších z nich je jadernička moravská.

Podle archivních pramenů se jadernička na Valašsku pěstovala již kolem roku 1740. V současné době ji najdeme v téměř všech starých ovocných sadech a záhumencích Valašska. Nejčastěji rostou staré jaderničky mezi Valašským Meziříčím, Novým Jičínem, Rožnovem pod Radhoštěm, Vsetínem a Zlínem. Její oblibu dokládá i na tři-

cet místních názvů, jako například jadernička valašská, vinné jablko, citronky, chocholky či chroupě kravařské. Má slámově žlutá či žlutozelená jablíčka s hladkou, pololesklou, mírně mastnou slupkou a růžovým líčkem, která mají výraznou kořeněnou chuť.

Zraje v polovině října, nejlepší chuť si uchovává do prosince. Spíše než do sklepa se jablka ve starých chalupách na zimu ukládala do sena na půdu. Otlaky vzniklé při setřásání z vysokých stromů zde snáze zasychaly a korkovatěly a seno chránilo jablka před zmrznutím. Dobře uskladněná pak vydrží i do dubna.

Jadernička moravská se kromě přímé konzumace hodí zejména k výrobě jablečného moštu, kvalitní pálenky, vína, povidel a i na sušení. Pro svou pevnou dužinu jsou jablka oblíbená také k výrobě kompotu či k nakládání do kvašeného zelí.

Krajové odrůdy mají řadu vlastností, které u jiných, modernějších, často postrádáme. Ovocnáři u jaderničky ocení zejména její odol-

nost vůči mrazu a hnilobám, bohatou úrodností, schopností dobře růst a tvořit mohutné koruny.

K Valašsku již neodmyslitelně patří staré sady a solitéry ovocných stromů. Z krajiny však bohužel rychle mizí a staré krajové odrůdy ovoce jsou nahrazovány novými, modernějšími, hlavně nízkokmennými odrůdami. Ty se zde však po dlouhá desetiletí nevyvíjely a postrádají tak řadu důležitých vlastností. Uchovejme proto tuto ceněnou a neobyčejnou odrůdu, kterou jadernička moravská je, i do budoucna.

Bohdana Orlová, Muzeum regionu Valašsko, Odborné oddělení Vsetín